

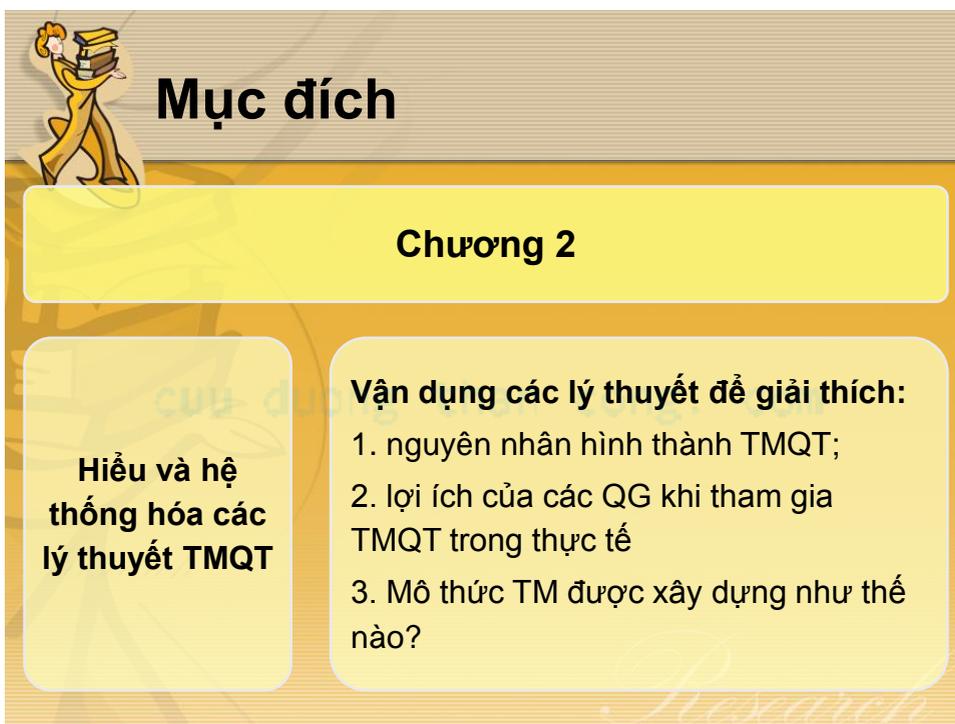
Research

CHƯƠNG 2 LÝ THUYẾT THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ

ThS. Nguyễn Thị Vũ Hà
Khoa KT&KDQT - ĐHKT - ĐHQGHN

Research

cuuduongthancong.com

Mục đích

Chương 2

Hiểu và hệ thống hóa các lý thuyết TMQT

Vận dụng các lý thuyết để giải thích:

1. nguyên nhân hình thành TMQT;
2. lợi ích của các QG khi tham gia TMQT trong thực tế
3. Mô thức TM được xây dựng như thế nào?

Research

cuduongthancong.com

cuuduongthancong.com

Lý thuyết trọng thương

Hạn chế

→ Đòi hỏi một lý thuyết khác

Đơn giản, chưa giải thích được bản chất bên trong của các hiện tượng kinh tế

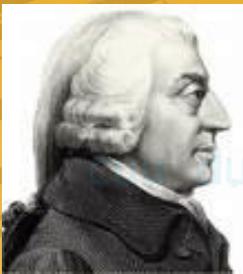
- ✓ Coi vàng bạc là hình thức của cải duy nhất của các QG
- ✓ Đánh đồng mức cung ứng tiền tệ cao với sự thịnh vượng của QG
- ✓ Nhìn nhận TMQT như một “trò chơi” với tổng lợi ích bằng 0
- ✓ Cho rằng của cải tăng lên trong lưu thông chứ không phải trong SX

✓ Chưa giải thích được cơ cấu hàng hóa trong TMQT
✓ chưa thấy được tính hiệu quả và lợi ích từ quá trình chuyên môn hóa SX và trao đổi
✓ chưa nhận thức được rằng các kết luận của họ có thể đúng với một số quốc gia như Anh, Pháp chứ không phải với tất cả các QG khác

cuuduongthancong.com

Lý thuyết lợi thế tuyệt đối

Adam Smith
(1723-1790)

Người đầu tiên đưa ra sự phân tích có hệ thống về nguồn gốc TMQT.

Ý tưởng về lợi thế tuyệt đối để giải thích nguồn gốc và lợi ích của TMQT: trình bày trong tác phẩm nổi tiếng “**Của cải của các dân tộc**” (1776)

Research

Lý thuyết lợi thế tuyệt đối – Nội dung

- Ngoại thương thúc đẩy sự phát triển kinh tế nhưng **nguồn gốc giàu có** của nước Anh **không phải là ngoại thương mà là từ công nghiệp**
- Mỗi QG nên chuyên môn hoá vào SX những ngành mà họ có **lợi thế tuyệt đối** → có thương mại, có phân công LĐ quốc tế trên TG vì mỗi QG đều có một lợi thế tuyệt đối nhất định.
- Nếu TM là tự do thì nguồn lực của TG sẽ được sd một cách hữu hiệu nhất và có thể tối đa hóa phúc lợi của toàn TG.

cuu duong than cong. com

Lý thuyết lợi thế tuyệt đối – Ví dụ

1. Quốc gia nào có NSLĐ trong sản xuất lương thực/ vải cao hơn?

2. Quốc gia nào có lợi thế trong sản xuất lương thực/vải?

6

1

Kg/người/h

3. CMH và phân công lao động quốc tế diễn ra như thế nào khi có TMQT?

4

5

mét/người/h

4. Hoạt động xuất nhập khẩu giữa 2 quốc gia này diễn ra như thế nào?

Research

LT lợi thế tuyệt đối – Lợi ích TM

6 **1**

kg/người/h

4 **5**

mét/người/h

1. Tỷ lệ trao đổi trong nước của Anh và Mỹ là bao nhiêu?
2. Lợi ích của các nước khi tham gia thương mại là bao nhiêu NẾU:
 - Tỷ lệ trao đổi là: **1kg Lt = 1 m vải**
 - Anh và Mỹ trao đổi: **6 kg Lt = 6 m vải**

11

cuu duong than cong. com

LT lợi thế tuyệt đối – Lợi ích TM

Ko có TM

Mỹ: 6kg Lt = 4m vải

Anh: 5m vải = 1kg Lt

LTTĐ

CMH sx lương thực

CMH sx vải

Nhu cầu

Đổi Lt lấy vải

Đổi vải lấy Lt

Giá TG: 1kg Lt = 1m v

6kg lương thực = 6m vải

Mỹ lợi: 6 – 4 = 2m vải
↔ ½ h lẽ sx vải

Anh lợi: 5x6 – 6 = 24m vải
↔ 4.8 h lẽ sx vải

12

LT lợi thế tuyệt đối

KẾT LUẬN

- Khi 1 QG sx 1 H nào đó có hiệu quả hơn QG khác nhưng lại kém hiệu quả hơn trong sx H khác thì 2 QG đó có thể thu được lợi ích TM bằng cách mỗi QG CMH vào sx và xk H họ có lợi thế tuyệt đối và nk H còn lại.
- Thông qua CMH, các nguồn lực của 2 QG đều được sử dụng có hiệu quả và sản lượng của cả 2 H đều tăng
- Thương mại dựa trên LTTĐ đem lại lợi ích cho cả 2 QG

cuuduongthancong.com

Lý thuyết lợi thế tuyệt đối – Ưu điểm

Ưu điểm

- Khắc phục được những hạn chế của LT trọng thương, vạch ra cơ sở KH để tạo ra giá trị là sx chứ không phải là lưu thông
- TM có lợi cho cả 2 QG → đúng với thực tế hơn so với lý thuyết trọng thương
- Lần đầu tiên đề cập đến CMH và chỉ ra được lợi ích của việc CMH
- Giải thích được một phần nhỏ TM hiện tại như TM giữa các nước phát triển đối với các nước ĐPT

Lý thuyết lợi thế tuyệt đối – Hạn chế

Hạn chế

→ Đòi hỏi một lý thuyết khác

Không giải thích được thương mại giữa những nước có lợi thế hơn hẳn các nước khác hoặc những nước không có lợi thế tuyệt đối nào

Cho rằng LĐ là yếu tố duy nhất để tạo ra giá trị (sx sản phẩm) và LĐ là đồng nhất, được sử dụng với tỷ lệ như nhau trong tất cả các loại H.

cuuduongthancong.com

Lý thuyết lợi thế so sánh

David Ricardo
Các nguyên lý của kinh tế chính trị học và thuế khóa (1817)

David Ricardo
(1772-1823)

Những giả thiết

- Phân tích mô hình thương mại có 2 QG và 2 H
- Thương mại quốc tế hoàn toàn tự do
- Các yếu tố sản xuất di chuyển trong phạm vi một quốc gia, nhưng không được di chuyển ra bên ngoài
- Chi phí sản xuất là cố định
- Công nghệ không thay đổi
- Không có chi phí vận chuyển
- Dựa trên lý thuyết tính giá trị bằng lao động

Research
cuu duong than cong. com

Lý thuyết lợi thế so sánh - Nội dung

- Các nước luôn có thể và rất có lợi khi tham gia vào quá trình phân công LĐQT bởi vì ngoại thương cho phép mở rộng khả năng tiêu dùng của một nước.
- Những nước có lợi thế tuyệt đối hoàn toàn hơn các nước khác hoặc bị kém lợi thế tuyệt đối so với các nước khác trong SX mọi sp thì vẫn có thể và vẫn có lợi khi tham gia vào phân công LĐ và TMQT

Research

Lý thuyết lợi thế so sánh – Ví dụ

1. Xác định lợi thế tuyệt đối của Mỹ và Anh?

6

1

Kg/người/h

4

2

mét/người/h

2. Theo LT lợi thế tuyệt đối, Mỹ và Anh sẽ chuyên môn hóa sản xuất sản phẩm gì? Tại sao?

3. Mỹ có NSLĐ gấp mấy lần Anh trong sản xuất lương thực? Trong sản xuất vải? → Mỹ có lợi thế tương đối trong sản xuất mặt hàng nào?

4. Nước Anh thì sao?

cuu duong than cong. com

Lý thuyết lợi thế so sánh – Lợi ích TM

LTSS

Mỹ: CMH sx lương thực

Anh: CMH sx vải

Nhu cầu

Đổi lt lấy vải

Đổi vải lấy lt

Giá TG: 1kg lt = 1m v

6kg lương thực = 6m vải

Mỹ lợi: 6 – 4 = 2m vải
↔ ½h lđ sx vải

Anh lợi: 2x6 – 6 = 6m vải
↔ 3h lđ sx vải

Research

Lợi thế so sánh và tỷ lệ trao đổi

6

1

Kg/người/h

4

2

mét/người/h

1. Nếu tỷ lệ trao đổi là **6kg lt = 9 m vải** thì lợi ích thu được từ thương mại giữa 2 quốc gia là bao nhiêu?
2. Mỹ chỉ tham gia TMQT khi đổi 6kg lt được bao nhiêu m vải?
3. Anh chỉ tham gia TMQT khi phải hy sinh bao nhiêu m vải để đổi lấy 6kg lương thực?
4. TMQT sẽ diễn ra khi tỷ lệ trao đổi nằm trong khoảng nào?

cuu duong than cong. com

Lợi thế so sánh và tỷ lệ trao đổi

Tỷ lệ trao đổi	Lợi ích đối với Mỹ	Lợi ích đối với Anh	Ghi chú
6kg lt <= 4m vải	Không có	Có	Không có TM
6 - 5	↓ 1m vải	↑ 7m vải	Có thương mại
6 - 6	2	6	Có thương mại
6 - 7	3	5	Có thương mại
6 - 8	4	4	Lợi ích cân bằng
6 - 9	5	3	Có thương mại
6 - 10	6	2	Có thương mại
6 - 11	7	1	Có thương mại
6 >= 12	Có	Không có	Không có TM

Lợi thế so sánh

Ưu điểm

lý thuyết cơ bản, đặt cơ sở nền tảng cho TMQT và được coi là lý thuyết quan trọng nhất của KTQT

- Vạch ra cơ sở khoa học của TMQT là sự khác biệt về lợi thế tương đối trong sx một loại H nào đó
- Giải thích được rằng tất cả các QG đều có lợi khi tham gia TM
- Chỉ ra được một QG nên CMH vào sx loại H mà QG đó có LTSS chứ không phải chỉ căn cứ vào LTTĐ
- Chỉ ra được lợi ích của quá trình phân công LĐQT

cuuduongthancong.com

Lợi thế so sánh – Hạn chế

- Vận dụng lý thuyết tính giá trị bằng LĐ để nghiên cứu mô hình TMQT → lý thuyết của Ricardo chỉ đúng trong hai trường hợp sau:
 - Lao động là yếu tố duy nhất để sản xuất ra sản phẩm đó hay lao động được sử dụng với một tỷ lệ nhất định không thay đổi trong quá trình sản xuất ra sản phẩm.
 - Lao động là đồng nhất tức là chỉ có một loại lao động.

NHƯNG thực tế thì không như vậy

- Lý thuyết này chưa giải thích được nguồn gốc phát sinh LTSS của một nước đối với một loại sản phẩm nào đó

Bài tập

NSLĐ (sản phẩm/h)	Thái Lan	Nhật Bản
Gạo	8	3
Thép	2	6

- Phân tích cơ sở, mô hình và lợi ích mật dịch của 2 quốc gia khi tỷ lệ trao đổi là 8 gạo = 5 thép
- Mật dịch giữa 2 QG có xảy ra không nếu tỷ lệ trao đổi lần lượt là:
15 gạo = 6 thép; 3 gạo = 3 thép; 30 gạo = 5 thép
- Ở tỷ lệ trao đổi nào thì lợi ích của 2 quốc gia là bằng nhau (tính bằng gạo? Tính bằng thép?)
- Giả sử một giờ lao động, người Thái được trả 40 THB, người Nhật được trả 9000 JPY. Hãy xác định khung tỷ lệ trao đổi giữa 2 đồng tiền để ở đó mật dịch có thể xảy ra theo mô hình trên

cuu duong than cong. com

Bài tập

Hao phí LĐ cho 1 đơn vị sp	Quốc gia 1	Quốc gia 2
A	10	20
B	6	3

- Xác định cơ sở mật dịch của 2 qg
- Xây dựng mô hình mật dịch giữa 2 quốc gia
- Tìm khung tỷ lệ trao đổi và lợi ích của mỗi quốc gia
- Nếu 1h ở quốc gia 1 được trả 1£ và ở quốc gia 2 được trả 2\$, xác định khung tỷ lệ trao đổi giữa 2 đồng tiền để mật dịch có thể xảy ra theo mô hình trên

Research

Đề tài thảo luận nhóm – 2 tuần

1. Bình luận về sự thay đổi lợi thế so sánh của Hàn Quốc từ năm 1960 – 2000?
2. Trung Quốc có phải là một nước theo trường phái trọng thương mới không?
3. Sử dụng lý thuyết LTSS giải thích hiện tượng thuê ngoài hiện nay? Minh họa bằng số liệu cụ thể?
4. Sử dụng lý thuyết LT tuyệt đối giải thích TMQT giữa các nước phát triển và các nước đang phát triển hiện nay? Số liệu cụ thể
5. Việt Nam có phải là quốc gia có LTSS trong sản xuất gạo không? Ví dụ chứng minh (liệt kê 10 nước có LTSS trong sản xuất gạo)

cuu duong than cong. com

Bài tập nhóm về nhà

Thời hạn

- nộp báo cáo kết quả nghiên cứu của nhóm: 2 tuần kế tiếp

Yêu cầu

- mỗi bài viết tối đa 05 trang A4 (đánh máy) không kể phụ lục, bảng biểu minh họa
- Nộp cả bản cứng và bản mềm
- Ghi rõ thành viên của nhóm, phân công công việc và đánh giá của trưởng nhóm về mức độ hoàn thành công việc của các thành viên trong nhóm (20% A+, 30%A, 30%B, 20%C)

Research

Chương 2

- Câu hỏi?
- Thắc mắc??
- Bình luận???

Research

Research

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com